

Laatijan laatuaikaa

Sanaristikon laatiminen on kaikessa iha-
nuudessaan ja kamaluudessaan moni-
puolista ja antoisaa puuhaa. Laadinta-
touhun eri vaiheissa löytää laatija itsensä
tuon tuostakin jostain yllättävästä mutta
itse aiheutetusta ahdingosta.

Laatijan päänsisäinen sanavarasto voi
olla jumissa, sanat eivät vain tottele ja
ota löytyäkseen. Välillä mieleen taas tu-
lee mahdolltoman hyviä ja sointuvia sano-
ja, jotka eivät kestä minkäänlaista päänsisäistä faktantarkistusta. Toisin sanoen
sanat eivät tarkoita yhtään mitään. Mutta
kylläpä ne olisivat olleet aivan mahtavia
sanoja juuri tähän rakoon ristikossa!

Jos ristikolla ei ole etukäteen lukkoon
lyötyä rakennetta, voi pian löytää itsen-
sä ihmettelemästä kolmikirjaimisia sa-
nanpaikkoja. Ja taas kasvaa pyyhekumin-
purukasa.

Joskus valmiista laatumuksesta hypähtää
esiin urakan loppuvaiheessa jokin hanka-
lasti korjattava virhe. Alkuaikoina aloitte-
levana laatijana oli harmittavan tavallista
löytää itsensä hölmistyneenä tuijotta-
masta ruudukkoon eksynyttä orporuu-
tua. Kokemuksen hieman kartuttua moi-
set ovat onneksi harvinaisempia.

Sanaston tarkistaminen täytyy tehdä ta-

valla tai toisella, mutta huolellisesti. Hol-
tittomasti kasaan roiskittuun ristikkoon
voi ilmestyä sama sana vähintään kah-
teen kertaan joko itsenään tai yhdys-
sanana osana. Samoin on syytä välttää
häiritseviä saman sanan liian läheisiä joh-
dannaisia.

Ristikon pääkuvalause kannattaa tavata
mielessään useita kertoja. Jos ristikon to-
teutusvaiheessa paljastuu, että joku lau-
seen sanoista on tyyten päin honkia, eikä
korjaus onnistu helpolla, on kaksi vaihto-
ehtoa. Joko laatijan korvista alkaa tupru-
ta kitkerää savua tai laatijan levottoman
luova mieli näkee tilanteessa oivallisen
oppimistilanteen.

Kolmen saman konsonantin löytyminen
peräKKKäin samasta sanasta voi suistaa
laatijan toviksi tilaan, jossa vuorottelee
epätoivoinen itku ja hysteerinen nauru.

Mutta mikään ei ole niin palkitsevaa kuin
onnistunut laatumuksen korjaus, purka-
matta koko sanastoa atomeiksi. Virheil-
le kun ei lopulta mahda mitään ja kor-
jatahan ne täytyy, ettei käsistä pääse
ihmisten ilmoille noloa sutta ja kiusallis-
ta sekunda.

Ristikon laatiminen on omanlainen mat-
kansa, jonka lopputuloksena useiden yri-
tysten ja erehdysten, pettymysten ja
ahaa-elämysten jälkeen syntyy lisää uut-
ta ratkottavaa ratkojen riemuksi tai
riesaksi. Ja laatija on pysynyt edes het-
ken loitolla muusta pahanteosta.

Pasi Paavilainen
pasi.paavilainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipi-
teitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi